

A TENGERRPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, vasárnap, 1907. október 13.

230. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

RIVA SZAPÁRY, ADRIA-PALOTA.

TELEFON 875. SZÁM.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 mlér.

A Città Vecchia.

Az igazi Fiume, amely komoly bagolyvár gyanánt meredezik a magyar állam alkotta új Fiume városára, egyes részletében, kivált a színes fényképen nagyon érdekes lehet. Rendetlenségében néhol festői részlete, zeg-zugos sikátorai, amelyeken az oldalunkat horzsolják a a jobbról-balról düledező nyirkos falak, sajátos hangulatot keltenek az emberben. A parfümös zsebkenő azonban, amit orrunkhoz tartunk az antik és középkori regényes részletek közvetlen „élvezésekor“ természetesen, csak előnyünkre válhat.

A dohos levegőt szerencsére nem lehet „lekapni“ a camera obscurával, s egészen más-képpen fest az a kép, amit képről kopirozunk az új íróttal, s máshogy az a rajz, amit a közvetlen természetes közelségben alkotunk.

A Città Vecchia egészségügye és nyomora külön-külön fejezetet alkot. A sápadt, vértelen alakok borzasztóan hozzá illenek ahhoz a képhez, amit a szűk, szakadozott sikátorok, szemetes, mocsaras csatornák, füstös és penészes falak és börtönszerű emberi lakások alkotnak. Ebben a légkörben nem fejlődhetik a test és elsatnyui a lélek. A gyermekek arcára a koravénység éles nyomai vésődnek. A fejlődés korában pedig már a pusztulás ellen kell a gyöngye szervezeteknek küzdeniök.

Az új Fiumében lakó Città Vecchiából származott fiumeiak azonban érthetetlen kegyelettel vannak az epidemiák és a nyomorúságnak e fészke iránt. Ugymondhatók barbár-kegyelettel vannak eltelve a Città Vecchia iránt. Mintha a Jeruzsálem falaira örökös ortodox zsidók lennének. A kőműves csákányát bele nem engedik vágni az ósdi kőtörmelékbe, hogy a fojtó levegőt kiűzze a friss szellő és a kriptabéli homályt, a temetői hangulatot elűzze a világosság.

Minderről eltekintve azonban, szólhatunk arról az állapotról is, amit éppen az eimondott körülmények teremtettek meg. Arról a lelki, szellemi világról, amely a Città Vecchiában él s amely az igazi fiumei tulajdonságok quintessenciáját jelenti. Fiume létéről majdnem mindenkor akkor emlékezik meg a nagy magyar sajtó, amikor a Città Vecchia szánalmas gyermek-kisérletét a nyílt és modern utcákra csődítik néhányan a fiumei népezérek közül. Az éretlen síhederekből így alkotnak „fontos politikai tényező“, amely aztán a maga módja szerint a város sorsát irányítja.

Ez a politikai tényező pedig édes keveset tud arról, hogy mi a politika. Azok, akik megmozgatják őket, nagyon jól tudják, hogy a politika, amit nemzeti székbe és hangzatos jel-

szavakba pónálnak, nem egyéb, mint a pártok és személyek politikája, amelynek közvetlen lukratív haszna van. A Città Vecchia-beli cse-nevész csapatok vannak az érdek szekrébe fogva. Amikor aztán megtették a kötelességüket, talán néhány garasnyi koldusbér után visszahajítják őket az óvárosba, a nyomor Eldorádjába.

Az október 10-én lezajlott szocialista tüntetéskor azonban megint előbukant a városnak ez a szánalmas rétege. De akkor már nem a városon uralkodó népezérek szolgálatában, hanem a vörös lobogó csábitására. Ennek a jelentőségét azonban éppen annyira nem ismerhették, mint az egyéb, puskapor-ként köz-jük vetett hangzatos jelszavakat. De már megszokták a közszereplést és érezték, hogy hatalmas szavuk van még a rendőri fegyverek ellen is. Ezek aztán végig garázdálkodtak a városban. Persze, minden gaz- és csinytevésüket a komoly szocialisták rovására írták ugyan-azok az urak, akik a maguk hasznára még nagyobb gaz- és csinytevésekre szokták felbuzdítani a Città Vecchiát. Ennek azonban csakis ez lehet a gyümölcse. Az a tömeg mindenkor meg fogja lenni magának a szereplési teret, akár az Indeficienter jelvénye, akár a vörös lobogó alatt.

Egy fiumano emlékirataiból.

IX. közlemény.

Mikor az utca megmozdul. A tüntetés privilégiuma. Állam az államban. Személyi és vagyoni biztonság.

Másutt retentő bajok keletkeznek akkor, amikor az utca megmozdul. Amikor fejét vesztve rohan a tömeg, törve zuzva, sőt sokszor öldökölve is. Az utca nehezen mozdul, de ha él a privilégiumával, rombolás, pusztulás kél nyomában.

Jogállamban élünk, amelynek kötelessége megvédeni a polgárságot minden tekintetben. A személyi és vagyonszolgálat tehát megvolna Magyarországon. Fiumében, a magyar anyaföld külön testén azonban már nagyon régen nincsen. Hajdanában is lett volna erre szükség. Talán ha Fiumének lett volna fegyverfor-gatáshoz értő népe, nem jutott volna oda, hogy a velencések feldulják, hogy itt mindenféle szedett-vedett náció kitűzze a zászlóját. Talán elérte volna azt, hogy nem kellett volna nyög-nie anynyiszor idegen járom alatt, amikor a magyar hazát más baj gyötörte s nem tudta erre a tenger felé fordítani a harctól megbénított kezét.

S amikor teljesen feloldódott a kötésből és újból visszanyerte a kar régi erejét, megint csak Fiume segítségére jött. Megteremtette az egyetlen magyar kikötővárost. Mesterségesen forgalmat teremt ide, létrehozta a ma-

gyar tengerentuli forgalmat és kenyeret adott ezer meg ezer fiumei családnak.

Szóval az állam sokat tett Fiume érdekében. Nem kimélte a milliókat, a sok fáradságot. Nem kimélt semmit, amikor arról volt szó, hogy Fiuméből modern kikötővárost csináljon.

Egyről azonban megfeledkezett. A vagyoni és személyi biztonság megóvásáról. Fiumének valami ócska elavult statútuma alapján, amely már régesrég reformra szorul, csudain-tézményt teremtettek. Egy autonómrendőrséget. Ennek a rendőrségnek volna a kötelessége, hogy a közbiztonságot fentartsa. A rossz és veszedelmes elemeket figyelemmel kísérje és minden tüntetéstől a várost megóvja. Ez lett volna az autonómrendőrség hivatása. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a fiumei mularia, az utcai csöcselék kisajátította magának azt a jogot, hogy ő állam legyen az államban. Azaz: neki minden szabad. Különösen pedig gyakran tüntethet, föltéve, hogy az autonómkolompok szekerét tolja. S eddig tolt is. Mindenkor, amióh ilyen eszközökre volt szüksége az uralmon levő pártnak, az utcát mozdította meg. Ezzel akarta bizonyítani mindig, hogy reniten-ciaja jogos, hogy itt a magyar államnak parancsolnia nem lehet. De egyébre is fölhasználták a lefolyt két évtized alatt, amelyre az autonóm-rezsim számítódik, az utca népét. Fölhasználták a magyarellenes demonstrációkra. Még élénken emlékezhetünk az eseményekre. Nem felejtük el a villamosvasut ellenes demonstráció történetét sem. Akkor még egy nagyon ficánkoló, hevülékeny fiu vezette az utcát. Ma már deputátója a városnak. Akkor csak skribler volt egy ügyvédi irodában. No de hiszen ez személyes dolog s nem is tartot-tam volna érdemesnek fölemlíteni, ha ez az ember ma már nem játszaná a maga furcsa komikus szerepét. A népet bolondítania kell, mert ez az ő kenyeré. S ezenkívül abbéli meggyőződésében, hogy ez másképpen nem lehet, odafönt egy második szerepet, Triesz-tben pedig egy harmadikat játszik. A szerep nehéz s nincs az a színész vagy politikai ka-landor, aki a szerepét egyszer el nem tévesz-teti. S akkor rájön a publikum, illetőleg a polgárság, hogy ügyes, de üres köklérrel volt dolga. Így leszen ez Fiumében is. Az utca örökösen nem fogja szolgálni ezt az uralmat. Már közeledik az az idő, amikor ellene fordul. Már érezni is lehet az új áramlatot. De azért ne vegyük észre.

Mert mindenképpen szerencsétlenség, ha az utca megmozdul. Akár az egyik, akár a másik fél javára. Az utcát meg kell akadályoz-ni abban, hogy tüntetni tudjon.

Ettől a privilégiumtól meg lehet fosztani. Csak lelkiismeretes rendőrség kell hozzá, a mely nem hagyja futni a bűnösöket és a tün-tető és lövöldöző embereket lefűleli, szigorúan megbünteti.

Ez a rendőrségnek a kötelessége s ezt nem tudja teljesíteni az autonómrendőrség im-már annyi éve. Ezután már keveset remélhe-tünk tőle, ha a multba megyünk vissza példá-kért. A rendőrségnek kötelessége megvédeni a polgárság személyi és vagyoni biztonságát. Ezt sem a multban, sem a jelenben nem tette. El-érkezett tehát a leszámolás ideje, amikor is az derül ki, hogy ennek az intézménynek nagyon

sok van a rovásán s immár megérdemelte azt, hogy elsöpörjék a föld színéről s helyébe megbízható államrendőrséget létesítsenek Fiumében.

A tanügy reformálása és a kivándorlás.

III. Milyen nevelést követel a modern kor?

Hogy egy állam anyagi és erkölcsi függetlenségét megtartsa, anyagi jólétnek örvéndjen, *praktikus embereket* kell nevelnie.

Ha érezzük a polgári osztályt, az alsóbb hivatalnokokat, városaink és községeink virilitást, általában, országunk fenntartó elemét, nemzetünk gerincét, azt látjuk, hogy azok többnyire lateiner emberek, vagyis oly ismeretekkel bírnak, melyeknek a gyakorlati életben nem veszik hasznát. Sok jobb módú gazda pedig, mivel nem talál a maga igényeinek megfelelő iskolát, fiait egyáltalán nem járattja magasabb iskolába. Gondolja magában, ha már valaki tanul legalább gimnáziumot végezzen, arra pedig neki nincs szüksége. Ilyeneknek, azután az elméleti és klasszikus ismeretekkel bíró lateinereknek köszönhető az, hogy nálunk a vállalkozó kedv gyenge, a vagyonosabb osztály nem gondol tovább, mint pénzt egy hazai vagy külföldi pénzintézetben 3-4%-re kamatoztatni. Ha egy községi képviselőtestületi ülésen új tervvel, ökszerű befektetéssel, kulturális intézményekkel, vállalatok támogatásával jönnek elő, a konzervativizmus azt közönyösen visszautasítja. A gazda, mivel nem ismeri a pénzügyi műveleteket és modern technikai vívmányokat, nem tudja gazdaságát jobban kihasználni, azt ipari és kereskedelmi vállalatokkal kapcsolatba hozni, nem tudja egyszerű befektetéssel jövedelmét szaporítani. Ha a fajsors üldözi, tudatlansága folytán lelketlen pénzügyőrök kezébe kerül, kik azután tönkreteszik. A mai kornak *realis ismeretekre* van szüksége. Az alatt nem azt értem, hogy a nevelés materialisztikus legyen, hanem legyen az humán és ideális eszmékkel telt gyakorlati irányu.

Miként a jó családapa ismeri egész családi körülményeit, vagyoni állapotát, úgy minden polgárnak is ismernie kell hazájának gazdasági, közjogi és pénzügyi viszonyait, adórendszerét, a főbb törvényeket és rendelkezéseket, a pénzügyi műveleteket, a polgári jogokat és kötelezettségeket. Tehát a *nemzetgazdaságtan, köz- és magánjog alapvonalait és a pénzügyt*, azok a tárgyak, melyekre fősúlyt kell fektetni. Ezekre szüksége van minden hivatalnoknak és polgárnak.

Közoktatásunk elavult. Több gondot fordítunk a latin, mint a modern nyelvekre, többet foglalkozunk a multtal, mint a jettennel, jobban ügyelünk arra, hogy mit mondott Horatius és Horatius, mint arra, hogy mit mond Lenin. Hasznitania gazdának az eljárásához, ki a mult és ősei iránti tiszteletből öröklött szerszámait és gazdálkodási módját megtartja, miáltal a tönk szélére jut. A klasszikus szemem kelleke az általános műveltségnek, de a klasszikus nyelvek nem; azt a szellemet pedig bármely nyelven el lehet sajátítani. A hasznossági elv a modern nyelvek tanulását teszi szükségessé, főképpen a német, angol és franciát. A németet azért teszem akaratlanul is az első helyre, mivel az Ausztriával való gazdasági közösség, a hatalmas német birodalom s a művelt Svájc közelség folytán reá vagyunk utalva. Kétségtelen, hogy a modern nyelvek tekintetében az angol áll első helyen, s mint a tudomány és kereskedelem nyelve s mivel az angol faj, nevezetesen annak két vezérállama: az Angol birodalom és az Egyesült Államok uralják a világot.

A kármelyik nyelv fontosabb, nehéz és nem indokolt egyiknek vagy másiknak kötelező tanítását egy országra általánosan kimondani. Itt min dig a helyi viszonyokat kell figyelembe venni. Pl. Fiumében azt tapasztaljuk, hogy ott bizony az olasz után legszükségesebb az angol s mondhatom, nyolc évi ottani tartózkodásom alatt vaj mi kevés francia szót hallottam. A németnek aig van ott értelme. Dacára annak a miniszternek a tervét a német és a franciát az angol elé helyezi, úgy hogy a fiatal embereknek az iskolát elhagyva angol nyelvtant kell ke-

zükbe venni, különben nem boldogulnak sem a kereskedelmi pályán, sem a pénzintézetekben.

IV. Miként reformáljuk iskolarendszerünket?

Ezen kérdés eldöntésénél a latin nyelv okoz nehézséget. Azt eltörölni nem lehet és nem is tanácsos. De ha megszüntetjük domináló helyzetét s csak annyiban karoljuk fel, amennyiben létjogosultsága van, a kérdés megvan oldva.

A latin nyelv tekintélye még abból a korból származik, mikor a törvényhozás, tanítás és tudományos irodalom nyelve a latin volt. Az utóbbi időben azonban mindinkább veszt jelentőségéből; a görög el is töröltetett.

Es amint tapasztaljuk, ez nincs hátrányára az általános műveltségnek, vagy az emberi nem haladásának. Ma már az összes klasszikus művek le vannak fordítva a nemzeti nyelvekre, úgy hogy mindenki hozzájuk férközhetik; sőt a legjobb görög és római történetek, esztétikai munkák, művészettörténetek modern nyelveken vannak megírva.

Világos, hogy ujkori nyelvekkel klasszicizmust előbb lehet elsajátítani, mint a régiekkel. Igaz, hogy a latin nyelv nélkül nem állana műveltségünk azon a fokon, melyen most áll és hogy a görög és latin az az eredeti tudomány, melyre néha-néha vissza kell térnünk, azért nem lehet eltörölnünk.

Ma a latin, mint szaktudomány szerepel egyes pályákon s nem lehet általános műveltségi kelléknek minősíteni. A „terminus technikusok” egészen a közhasználatba mentek át és latinra ma már csak a theologus és filologusnak meg néha napján a fiskálisnak van szüksége.

A modern iskolák hiányát érezve kijelentette Wlassics Gyula volt miniszter, hogy több gimnáziumot nem szándékozik felállítani. Ez azonban csak egyéni elv maradt. Ha a latin nyelv szakismeret, mint tényleg is az, akkor csak a középiskola felsőbb osztályaiban van helye. Erre a klasszikus nyelvek azt mondják, hogy hiszen nyolc évi tanulás után is gyenge az eredmény, mi lesz majd négy után?

A leánygimnázium, hol az gyakorlatban is van, erre megadhatja a választ. De megadhatja azt mindenki. Ha a tanuló érettebb fövel fog a latin tanulásához, akkor, midőn annak szükségét belátja, az eredmény nem fog gyengébb lenni. Hiszen a tíz éves gyermek még a saját anyanyelvén sincs kicsiszolva s a nem magyar anyanyelveknek előbb a magyarral kell megküzdnie.

A gyermekeket egyszerre két nyelvet kinozni pedagógiai esztettség és lélekölő munka. A nyugati államok szintén korán kezdik a latin nyelv tanítását, de az más elbírálás alá esik. Azok egységes nemzeti államot képeznek s az ő nyelvük világnyelv. Nekünk azonban előbb mindenkivel meg kell ismertetni a hazai nyelvet, azután, hogy kifelé érvényesüljünk, egy világnyelvet kell megtanulni és csak azután beszélhetünk klasszikus nyelvekről.

Hogy legyen nálunk a nemzetiségi gyermek magyar, mikor örökre a trójai háborúról, Róma királyságáról stb.-ről hall beszélni? A klasszikus szellemben való nevelés akadályozza a nemzeti érzület fejlődését. Ez az oka annak, hogy még a művelt társadalmi osztályt sem sikerült egészen a magyar eszmének megnyerni.

(Folytatjuk.)

UJDONSÁGOK.

— **A polgármester beiktatása.** Elkésett ünnepélyességgel ma iktatták be konvencionális ceremóniákkal, amelyek közül persze nem hiányzott a kormányzói asszisztencia sem, Fiume városának polgármesterét. Néhány lobogó jelezte a fiúmei „nemzeti” ünnepet, amely megpecsételője volt annak a kétes értékű békének, amely az autonómpárt és a kormányzó között ideig-óráig ismét lábra állott.

— **A belvederei népnépe.** Holnap, vasárnap tartják meg kedvező idő esetén a Belvederen a három hét óta minden vasárnapra tervezett, de a rossz idő miatt egyszer sem tartott népnépet.

— **Felolvasás.** A társadalomtudományi kör ma este 7 órakor a városi elemi iskola nagytermében felolvasó ülést tart, amelyen *Baroni Cesare*, az anconai gimnázium tanára tart előadást „A szocializmus és a haza” címen.

— **Orvosok a tengeren.** Triesztből irják: A nemrég nemzetközi kongresszusra összehívott orvosok tiszteletére a Lloyd-hajóstársaság „Thália” nevű új hajóján élvezetes kirándulást rendezett. A kirándulásnak, amelyen mintegy százhusz magyar, osztrák, német és olasz előkelő orvos vett részt, az volt a célja, hogy az orvosok saját tapasztalásuk révén meggyőződjenek a tengeri utazásnak az egészségre való jótékony hatásáról.

A „Thália” hajó vasárnap reggel hagyta el a trieszti kikötőt. A Lloyd-társaság részéről elkísérték a vendégeket Becher Ernő elnök, Frankfurter Albert vezérigazgató, Castiglioni Artur főorvos, Neumann Sándor a sajtó-osztály főnöke, Altschul Ottó és Moser dr. hajóorvos. A hajót Breifeid báró hajóskapitány vezette. Este öt órakor érkezett a hajó Abbáziába. Éjfél után két órakor folytatta útját és hétfőn reggel nyolc órakor érkezett Lussinpiccolóba, ahol a kirándulás résztvevői a várost és környékét megtekintették. Délben 12 órakor a „Thália” elhagyta a kikötőt és öt órakor érkezett Zarába, hol hét óráig maradt. Éjfélkor a hajó elindult Pólába, ahová delután öt órakor érkezett. Ott a kirándulók a Lloyd-társaság által rendelkezésükre bocsátott kocsi-kon megtekintették a várost, majd délben folytatták útjukat Triesztbe, ahová delután öt órakor érkeztek meg. A három napos tengeri kiránduláson, amelynek gyönyörű idő kedvezett, a Lloyd-társaság mindent megtett, hogy vendégei jól érezzék magukat a minden kényelemmel berendezett hatalmas gőzösön.

— **A Therapia bérlője megszökött.** Cirkvenicából irják nekünk, hogy *Török Aladár*, a Therapia bérlője szeptember 23-án eltűnt Cirkvenicából s azóta semmi hír nem érkezett róla. *Török Aladár* most két esztendője, hogy átvette a József főherceg tulajdonát képező hatalmas üdülőtelepet, de nem volt elegendő anyagi eszköze, hogy azt tovább vezesse. Nagy adósságokba sodorta magát, amelyekből sehogysem tudott kilábolni. A rendőrség az óriási adósságok miatt, amelyeket közvetlenül eltűnése előtt csinált, nyomozza. Azt hiszik, hogy Amerikába szökött.

— **Nem lesz villamosáram.** A fiúmei villamosági részvénytársaság igazgatósága értesíti a közönséget, hogy vasárnap, e hó 13-án reggel 7 órától déli 12 óráig a villamos áram szolgáltatása a gépházban végzendő munkálatok miatt szünetelni fog.

— **Bécsi színészek a Feniceben.** A Fenice szinkörben e hó 16-tól kezdve tizenkét estén át a *Rosée Adolf* igazgatása alatt álló német operett társulat tartja előadásait. A megnyitó előadáson *Strauss Öskár* „Walzertaum” című operettje kerül színre.

— **Fenice szinkör.** A Fenice szinkörben működő velencei dialektusban játszó vígjátéktársulat már csak néhány előadást tart Fiumében. Ma este *Beraldi G.* „Goldoni Párisban” című vígjátéka kerül színre.

— **Menetrend változás a fiúmei-carlopágó-pagói vonalon.** E hó 15-től kezdődőleg a fiúmei-carlopágó-pagói vonalon új menetrend lép életbe. A gőzösközészentul reggel 7 órakor indulnak el Fiuméből s a kikötőbe egy órával korábban érkeznek. Ellenben változatlan marad a Pagóból reggeli 5 órakor való indulás ideje.

TÁVIRAT. TELEFON.

A képviselőház ülése.

A főrendiház ülése.

Az alkotmánypártból.

A király állapota.

A szekularizáció ellen.

Nagy tüzvész Makón.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, okt. 12. A képviselőház mai ülésén *Justh* Gyula elnököl. Napirenden van az alelnökök és jegyzők megválasztása. Összesen 165 szavazatot adtak le a Ház alelnökeire. Ezeből *Rakovszky* István 120, *Návay* Lajos pedig 118 szavazatot kapott. *Barabás* Bélára öt szavazatot eselt. A szünet után a Ház a jegyzőket választotta meg. *Mezőfi* Vilmos és *Pető* Sándor az általános választójog dolgában interpellálnak, *Markos* Gyula pedig *Pikler* Gyulának pécsi kirohánása miatt interpellál.

A főrendiház ülése.

BUDAPEST, okt. 12. A főrendiház mai ülésén *Desseffy* gróf elnököl. A főrendiház a jegyzőket választotta meg. A jegyzői állásra *Nyári* Rezső gróf helyett *Rudnyánszky* József bárót választották meg.

Az alkotmánypartból.

BUDAPEST, okt. 12. Az alkotmánypart tegnap este értekezletet tartott, amelyen leplezték *Deák* Ferenc arcképét. *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter nagyhatású beszédet mondott. A párt tagjai melegen üdvözölték a kormányt a kiegyezés megkötéséért.

A király állapota.

BUDAPEST, okt. 12. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma Schönbrunnból távirati értesítést kapott a felsége állapotáról. A távirat szerint a király nyugodtan töltötte az éjszakáját. A köhögés apadt s a nyálkaözön erősebb, ami a javulásnak jele. A szív működés normális.

A szekularizáció ellen.

BUDAPEST, okt. 12. Az ev. ref. egyház ma *Darányi* Ignác miniszter és *Baksay* Sándor püspök elnöklésével megkezdte ülését. *Darányi* Ignác megnyitójában elítélte a katolikus papság szekularizációjára vonatkozó egyházkerületi határozatot. Az ülés ehhez hozzájárult.

Nagy tüzvész Makón.

MAKÓ, okt. 12. A főtéren levő egyik üzlet az éjjel ismeretlen okból kigyulladt. A tűz gyorsan terjedt és csakhamar az utca egy része lángokban állott. A raktárakban levő petróleum és benzin fölrobbant. A tűzoltóság csak nagynehezen sikerült a tüzet lokalizálni. Számos sebesülés fordult elő. A kár 500,000 korona.

A szerkesztőség postája.

F. A. Fiume. Lapunk szerkesztője azon cikkére, amelyben számosakat a lovagias elégtételre szólított fel, nem kapott kihívást, jóllchet, azok a sorok ugyszólván személyekhez voltak adressálva. Ezen azonban nem lepődünk meg, mert nyílt egyenlő és — súlyos fegyverek voltak súlyos feltételül szabva.

Hadak utja. A fentebbi üzenet önmek is szól.

D. M. Az első üzenet önmek is szól. Érdeklődését köszönjük.

Paulus. Szíves ajánlkozását sajnós, nem vehetjük igénybe.

K. E. Beküldött közleményét ez esetben sem használhatjuk fel. A kérdés, amelyről szól, nagyon fontos és érdekes, de éppen ennél fogva, sokkal tárgyilagosabban kell vele foglalkozni. Hogy a megvesztegetés kísérlete mélyen lealázó a tisztviselőkre, főképpen a magántisztviselőkre nézve, akik sérelmét a törvény nem torolja meg oly szigorral, mint a köztisztviselőké, az köztudomású s ezt hangoztatni céltalan. E helyett örömmel fogadtuk volna, ha erre a társadalmi bajra valami jó orvosságot ajánlott volna. A mi a második kérdésedet illeti, megnyugtathatjuk semmi baj sincs. A fiumei utcahősökre is illik az a mondás: hogy „nem oly fekete az ördög, mint amilyennek festik“.

Fogzásban lévő gyermekeknek

valóságos megkönnyebbülés a SCOTT-féle Emulsió, mert elősegíti az étvágyat, erőt s egészséget ad s a fogak erősen és fehéren bujnak ki.

A SCOTT-féle EMULSIO

Az Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle módszer segítségével — a halászt — kerjük figyelembe venni.

oly jóízű és édes, hogy a gyermekek örömmel, előszeretettel veszik; szabályozza az emésztést, csillapítja az idegeket, miáltal a szülőknek, valamint a gyermekeknek nyugodalmat, háborítatlan éjszakákat biztosít.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Dr. PACHANY A.

FOGORVOS FIUMÉBAN

működik minden hétfőn, szerdán és csütörtökön d. u. 3—

„VILLA FELICE“ ABBAZIÁBAN.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Korcsmáros Mándor.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART“ lapkiadó vállalat.

Stenografia - Gyorsírás!

Van szerencsém b. tudomására hozni mindazoknak, kik a gyorsírás iránt érdeklődnek (különösen diákoknak), hogy egy magyar gyorsírói kör megalapítása érdekében sziveskedjenek címöket velem tudatni. *Kovács Theodor*, a budapesti magyar gyorsírási tudomány-társulat rendes tagja. — Via Operai 22.

Kitünő felsőruhavarrónő

Budapestről ajánlja magát házhöz és házon kívül. Készít kosztümöket, angol és francia ruhákat mérsékelt árban. Czim: Via del Molino 3. III. em. 6.

KALOGEN
BRÁZAY, SÓSBORSZESZ
FOGKRÉMA LEGJOBB ★

ALEXIN

LEGFINOMABB
NÖVÉNYZSIR
FŐZÉSRE-SÜTÉSRE
KIRÁNTÁSHOZ
25% AL SZAPORÁBB
MINDEN MÁS ZSIRNÁL
KÖNNYŰ EMÉSZTHETŐSÉGEÉRT
ORVOSILAG AJÁNLVA
CSAK E VÉDJEJEGYEL

ELLÁTOTT CSOMAGOT
FOGADJUNK EL!

KAPITALMINDEN FÜSZER
KÉRESKEDÉSBE

Egy igen jókarban lévő, pedánelküli

CIMBALOM

lábakkal és gyertyatartókkal 70 koronáért eladó.
Cimet megadja a kiadóhivatal.

A fiumei m. kir. posta- és távirdahivatal tisztikara mély megilletődéssel tudatja, hogy szeretett kartársa

JAKSIC NATALIA k. a.

m. kir. posta- és távirda kiadó

20 éves korában hosszas betegség után ma éjjel elhunyt.

Emlékét kegyellett fogjuk megőrizni!

Leghatásosabb, legolcsóbb és teljesen ártalmatlan

FERTŐTLENÍTŐ SZER a Dr. Wittlin-féle világhírű

„DESODEROL-ZETA.“

Ez új találmányu szer pótolja a lysolt, naftalint, karbalt és feleslegessé teszi az összes eddig ismert rovarirtó porokat.

„Desoderol Zeta“ tisztítja a levegőt beteg- és gyermekszobákban.
„Desoderol Zeta“ megóv fertőző betegségektől.
„Desoderol Zeta“ megöli a különböző betegségek csirait, bakteriumokat és bacillusokat.
„Desoderol Zeta“ kipusztít minden rovar, úgy int svábbogarakat, poloskát, molyt, hangyát és azok fészkeit.
„Desoderol Zeta“ megszabadít patkány és egerektől.
„Desoderol Zeta“ szagtalanít istálló at, árnyékszékeket, egyéb büzös helyiséget és tárgyakat.

Nélkülözhetlen

a háztartásban, nőknél és gyermekeknél testi ápolásra. orvosoknak kórházokban, iskolákban, laktanyákban, vendéglőkben, kávéházakban és magánlakásokban.

Egyedüli óvszer

fertőző betegségek terjedésének megállítására, egyetlen gazda és állattenyésztő sem nélkülözheti. Biztos szer a sertésvész és lépfene terjedésének megakadályozására.

Utolérhetetlen hatású, permetezés módjára a peronoszpóra és bármilyen más név alatt ismert növényi pusztító rovar, hernyó és gombák ellen.

Gabona magvak elvetés előtt „Desoderol Zeta“ oldatban való pácoltatásuk esetén féregmentesek maradnak.

„DESODEROL“ vegyi termékek gyárainak magyarországi vezérképvisellete!

Telefon. + BUDAPEST, Akadémia-utca 15. sz. + Telefon.

Raktár: FIUME, VIA CIOTTA 1.

Kicsinybeni eladási árak: 1/4 Lt. K 0.50. 1/2 Lt. K 0.75. 1/1 Lt. K 1.20.

TESSÉK KÉRNI ANTISZEPTIKUS DESODEROL SZAPPANT.

VELENCE
HOTEL MODERNE MANIN

TULAJDONOS ZACCHEO A. és TÁRSA.

Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett szobákkal, lifttel, fürdővel és remek étteremmel.

A Kőbányai Poigári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Déli és esti hangversenyek.

VELENCE
CAVALLETTO
SZÁLLODA és ÉTTERMEK

a Márkustér közvetlen közelében

teljesen újjáalakítva.

Szobák 2 1/2 lirától, teljes penzió 9 lirától feljebb.

Ritúnó konyha, tiszta italok.

Vársaskocsi és megbízott az állomásnál.

VILLANYVILÁGÍTÁS!
GŐZFÜTÉS! — FÜRDŐK!

Tulajdonosok:
Serantoni és Fratelli Scattola.

Szálloda és Pensió
LACKNER
ABBAZIA, Reichsstrasse.

Gyönyörű tengeri kilátás majdnem minden szobából.

Magyarok kedvenc lakhelye.
OLCSÓ ÁRAK.
Előzékeny és pontos kiszolgálás.
Fürdő a házban.

Villanyvilágítás.

Villa Dražica
Abbazia.

Szép fekvés, kilátással a tengerre.

Kényelmesen berendezett szobák
= MÉRSÉKELT ÁRAKON. =

„Antoniushof“
ABBAZIA, Reichsstrasse.

(KÖZVETLEN A KURPARK MELLETT.)

Kellemes otthon családok és magánosok részére.
Modern butorzatú, szép barátságos szobák.

Villanyvilágítás. = Mérsékelt árak.

LEDERER

Pensió és Szálloda **ABBAZIA**BAN.

Magyarok kedvenc otthona 85 szobával.

A kurpark közvetlen közelében. Lift. Központi légfűtés. Vízvezeték. Villanyvilágítás. Tengeri és édesvíz fürdők a házban. Árnyas kert.

Tengeri kilátás. Saját házi automobilom a lakók rendelkezésére áll. Telefon. Figyelmess és pontos kiszolgálás.
Jutányos árak.

Hotel Pension Herkules
ABBAZIA.

Modern kényelemmel berendezett ház a molóval szemben. - Híres konyha. Családok részére mélyen leszállított árak.

E lapra hivatkozók kedvezményben részesülnek.
Tulajdonos: Wils. Albert.

Mignon Pensió
Volosca (a moló melletti)

A legszebb és legkényelmesebb otthon Voloscában.

Figyelmess kiszolgálás.
Mérsékelt árak.

ELSŐRANGU
fényképészeti műterem
JELLUSICH
FIUME — ABBAZIA
(Corso) (Angiolina fürdő)

Felvételek egész napon át művészi kivitelben készülnek.

„PORKERT“
fényképészeti műterem
ABBAZIABAN, a Slatina fürdő mellett.

◀ ● ▶

Kitűnő felvételek a nap bármely szakában.

LOVRANA
(Abbazia mellett)

= **KÖNIGSVILLA** =

elsőrangú szálloda, kávéház és étterem.
Elegáns szobák, gyönyörű tengeri kilátással.
Kitűnő konyha.
Magyarok kedvenc lakhelye.
Tulajdonos: HERMANN TERÉZ.

Tivoli Szálloda és Pensió

lőlei-ben, Abbaziától 10 percrenyire
Gyönyörű, kiránduló hely uzsonákra.
Naponta friss halak magyar gulyás és sült íva.

Ugyanott szobák is kaphatók gyönyörű tengeri kilátással.

Jutányos árak.
Tulajdonos: BARTH G. E.

Pension Jeanette
LOVRANA.

Elsőrangú ház a moló közvetlen közelében, nagy árnyas kerttel, mely a tengerpartig terjed.

Balkonos szobák tengeri kilátással.
Saját tengeri fürdő. Mérsékelt árak. Kitűnő konyha.
Magyar tulajdonos: Ódor Kálmán.

BRISTOL PENSÍÓ
és
RIVIERA PENSÍÓ
LOVRANA.

Gyönyörű fekvésű épületek, szép kertekkel. Szobák tengeri kilátással. Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak.
— Minden szükséges kényelem. —
PROSPEKTUS.

Lokey kávéház
ABBAZIA.

Reichsstrasse, a kurpark átellenében.
Magyarok kedvenc találkozó helye.
Figyelmess kiszolgálás.

Pensió Vier Jahreszeiten
ABBAZIA.

Előkelő és kellemes otthon, pazar kényelemmel berendezve, nagy árnyas kerttel. Fürdők a házban.
Kitűnő konyha.
Mérsékelt árak.
Telefon.

Szálloda és pensió Ertl
ABBAZIA.

Reichsstrasse. A kurpark mellett.
Tulajdonos: Trotter Viktor.
A magyarok legkedveltebb lakhelye.
Kitűnő és híres konyha.
Előzékeny kiszolgálás. Mérsékelt árak.

A magyarok legkedveltebb pensiója és étterme a

SLATINA
étterem és pensió
ABBAZIABAN

szemben a Slatina fürdővel.
Gyönyörű árnyas kert. — Kitűnő konyha. —
Tiszta italok. — Mérsékelt árak.

FRUWIRTH & COMP.

Fényképészeti cikkek áruháza
WIEN, VI., Gumpendorferstrasse 9-11.

A legmodernebb fényképészeti cikkek dús választéka minden árban. — Alkalmi vételek. Nagyító intézet.

Magyarok itt találkozunk!

Kovács I. magyar vendéglője
ABBAZIA
a Bellevue és Augé Gattas között.
Hideg és meleg étkek.
— FRISSEN CSAPOLT SÖR. —
MÉRSÉKELT ÁRAK

PENSIO STEINACKER
ABBAZIA

A WANDLBAHN KÖZELÉBEN.
Kitűnő KOSER konyha.
Elegáns balkonos szobák gyönyörű tengeri kilátással.
Családok részére nagy kedvezmény
Mérsékelt árak. Figyelmess kiszolgálás.

Csak rövid időre!

Keleti, török és perzsa
szőnyegek
raktára.

FIUME, Via Municipio I. sz.

Figli di Maggi Giorgio Aidinyan
szőnyegcég.

Központi raktár: TRIEST. Via
Cassa di Risparmio 6. sz.